

san filanan — nimòrò 22
desanburu kalo san 1973

bp: 24
bamakò
mali

dòròmè 4 — ccp : 0155

kibaru

a bè bò mali kibarudiso ka yamaruya kònò

daamu bè yèrèdèmè de la

ja kèra, ja juguyara. a ye m̀d̀g̀d̀w k̀ng̀d̀, a ye m̀d̀g̀d̀w bana.

an teriw y'an dèmè. u ka pankurunw ye suman doni ka n'a bila bamakò ni mali yòrò t̀d̀w la. aw y'a mèn ko furaw dira mali ma, fura minw bè taa kè ka banabagat̀d̀w furakè. aw y'a mèn fana ko warijè yèrè dira an ka g̀d̀fèrènaman ma jamana wèrèw fè, ka na an dèmè ka ja in kèlè. o dèmèw bèe b̀d̀ra k̀d̀kan. an b'u d̀ibagaw fo k'u wale-nyumand̀n.

nka, kabini ja in daminèna, an yèrèw ye mun kè.?

g̀d̀fèrènaman de wulilaka boli yòròw ni nyòg̀d̀n cè, ka d̀inyè bèe la-àd̀nniya ko sumandèsè bèna kè an fè yan. a ye jèkulu sigi k'o nyèsin ja konyè ma, jèkulu min nyèmòg̀d̀ya bè jamana lakanani minisitiri bolo.

m̀d̀g̀d̀w bè baara la su ni tile gayoyanfan fè, ka den lafililenw ni falat̀niw lahinè.

donda wèrè bè wari la bi..

bèe y'a dòn ko nyinan, mali ka yèrèmahòr̀nya kumbèn seli tan ni sabanan ma kè, wa sò-ròdasiw fana ka fangata kumbèn seli duurunan ma kè, k'a da ja konyè in kun. nyèmòg̀d̀w y'o seliw bali k'a d'a kan ko donda wèrè bè nafolo

d̀k̀d̀t̀òr̀d̀w wulila bamakò ni mali fan t̀d̀ bèe la, ka taa dèmè don m̀d̀g̀d̀ bananenw na, ja kèra minw ka bana sababu ye.

ja in ye yòrò minw t̀d̀òr̀d̀, m̀d̀g̀d̀ minw bè yen, ani minw ye yen la -sòr̀d̀, olu y'u se ko kè, u bè k'u se ko kè hali bi.

anw minw t̀è yen lasòr̀d̀ dun ? anw fana ka kan k'an balimaw dèmè. su wala k̀d̀pòr̀d̀, a bèe n'a j̀d̀yòr̀d̀ don.

julaw, forobabaarakèlaw, kènyè-rèyew, faso ka ciyakèdaw, nin bèe d̀d̀w ye cili kè jèkulu ma, min nyèsinnen bè bolomafaraw kafoli ma nyòg̀d̀n kan. a bè f̀d̀ arajo la tuma bèe.

an balima cikèlaw, an fana k'an j̀d̀yòr̀d̀ jira nin nyòg̀d̀ndèmè in na. k̀f̀èm̀d̀g̀d̀w y'an dèmè, nka daamu bè min na, o y'an yèrè ta de ye. amadu ganyi kantè

ja ni tasuma

sòrò yiriwali minisitiri ko : n'i ye tiiri ci, min b'a ta kayi, ani segala, marena, - lakamanè, kayinera ani jema, ka tèmèn kòlòkani ni bananba ni segu ni nyònd̀ saheli-dancèw fè, ka nyònd̀ ni sogo-lo sira minè, ka taa wurongi-ya, korianze, kòna, duwanza ani koro, ka taa d̀tiwòlita dancè kumbèn, o tiiri ye saheli worodugudancè de ye g̀d̀fèrènaman fè.

o tiiri woroduguyan fan fè, kungo kònd̀ tasuma bè se ka mènè o yòròw la, nka a k'a sòrò, tasuma kòlòsilènw don.

o tasuma kòlòsilènw bè se ka kè fo desanburu kalo tile 31. o waati tèmènnen kò, m̀d̀g̀d̀ si yamaruyalen t̀è i ka tasuma mènè i yèrè ma, fon'i y'a jèn nyini kumandan fè, n'o y'a d'i ma.

an bè nin wale n'a nyòg̀d̀nw de fè

la bi bi in na, n'a ma kè ni nyènajè sira ye. o kòrò ye kò wari min. tun ka kan ka kè ka nyènajèw ninw labèn, o bè kè ka sègènbagat̀d̀w lahinè jamana kònd̀.

nin ye banankabugu barat̀n nyèmòg̀d̀w ja ye, barat̀n min, n'a t̀d̀g̀d̀ dara kibaru la. an bè min nyini, o ye nin nyòg̀d̀nw de ye. malidenw ka t̀d̀nw ani jèkuluw sigi sen kan, walasa k'an ka baarakèda nafamaw dèmè cogo bèe la.

bamanankan

a	ali	ny	nyô
b	baba	ŋ	ŋòni
d	daba	o	bolo
j	ji	ò	bòlò
e	kelen	p	pate
è	dèbèn	r	ramata
f	fali	s	sanu
g	galamc	sh	shè
h	hakili	t	tan
i	misi	c	cè
k	kala	u	muru
l	lafa	w	wari
m	mògò	y	yaya
n	nare	z	zara

san 1967 la, mali gòfèrènaman ye sariya sigi ka kan naani sèbènni yamaruya jamana kòndò, n'olu ye bamanankan, fulakan, kòròbòròkan, ani burudamèkan ye.

kòròbòròkan

a	amadou	nd	nden
b	baba	ng	ngaban
d	deene	ny	nya
j	jiri	ŋ	ŋa
e	deene	o	omar
f	farimata	r	ramata
g	garba	s	salamata
h	halimatou	sh	shenni
i	ize	t	tinnda
k	koyra	c	ciri
l	lala	u	zuru
m	mo	w	warkandu
mb	mbara	y	yo
n	nana	z	zuru

kan ninw sèbènni daminèna balikuw de fè fòlò. a daminèna ni bamanankan de ye san 1968 la. o sigini ye siginiden 28 ye. kibarù kalanbagaw bée b'olu dòn.

kan naani de be sèbèn mali kòno

a	g'al	mb	mbeewa
b	ali	n	nagge
b	baba	nd	ndiyam
c	boggol	ng	ngaari
d	curki (ki)	ny	nyaamo
d	damal	nj	njumri
d	didi	ŋ	ŋari
e	enen	o	omar
f	fatouma	p	pulo
g	goro (ngo)	r	rawaandu
h	hama	s	samba
i	inna	t	tati
j	jande	u	urdi
k	korka	w	weli
l	labo (ngo)	y	yaare
m	malado	y	yiyam

bamanankan kò, fulakan donna balikukalan na, moti mara la, a bè san kelen nyògòn bò si-san. fulakan ye siginiden 32 ye.

fulakan

a	aaman	m	mohamed
b	bebba	n	nekun
d	daata	o	o'z
d	'daara	q	qilla
j	jajja	r	remagh
e	ekrer	s	sooras
e	elooki	's	'saba
f	faad	sh	shik
g	goora	t	taaghat
gh	ghayon	't	te't
h	harat	u	ulh
i	ihinan	w	wa
k	keyun	y	taaliya't
kh	khalid	z	zeyni
l	laa'z	'z	e'za
'l	ta'lamt		

ni ala sònn'a ma, kan fila minw tora, kalan bèna daminè olu fana na. kòròbòròkan ye siginiden 28 ye, burudamèkan ye siginiden 31 ye.

burudamèkan

kiba
bp:
b

a bè
kalo o

ru
24
amakò
mali

bò
kalo
òròmè-4
ep : 0155

zanwuye kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

feburuye kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

marisi kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

awirili kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

mè kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

zuwèn kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

san 1974 kalandiriye

zuluye kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

uti kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

sètanburu kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

okutòburu kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

nowanburu kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

desanburu kalo

ntènèn	tarata	araba	alamisa	juma	sibiri	kari
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

mali sènèkèsèriwisidaw y'an bò kunpa la

an y'a fò kibaru nimòrò 20 kòndò ko afiriki jamana wòrò nyèmògò minw ye nyògòn ye wagadugu, olu bée bèna a kan k'a fò k'a jèya ko ja ma nògòya fòlò. kabin'o kuma fòra, mali mògò caman kòndònafililen don nyinan sènè-fènw sabatili ko la. o de y'a to, an ye lètèrè ci sènèkèsèriwusi ma, u k'an bò kunpa la, ka kunnafoni d'an ma nyinan sòrò lahalaya la. u y'an jaabi ni min ye, o filè nin ye :

nyò ko

sènèkèsèriwisida kura min sigira moti mara la, n'a nyèsinnen bè nyò sènè ma, o y'an laddniya ko nyò sènèna bangasi ni koro sèrikiliw la, fo bée hakili tun bè ko nyò camanba bè sòrò. nka, hali sètanburu kalo tile 20 ma se, sanji tigèra o yòrò caman na, ka kè sababu ye ka sòrò dògòya. o bée n'a ta, nyò sòròla, ka caya ni san tòw ta ye ddoni. shò fana sòròla yen, ani fini, ani tiga-ninkuru.

kita ni bafulabè sèrikiliw la fana, danni sera ka kè joona nyinan. o la, nyò sabatira yen ka o yòròw mògòw wasa.

n'a bòra o yòròw la sa, mògò caman ma se ka nyò dan joona, dòw yèrè ye danni fila walima saba ni naani kè, k'a kun kè jidèsè ye. j kòmi sanji tigèra joona nyinan, nyò ddoni kòni sòròla, nka a tènà labòli kè.

malo ko

an tun y'a fò kibaru nimòrò 19 kòndò ko ji bè don maloforow la nyinan. moti malosènèsèriwusi y'an laddniya ko ji ma don jene ni sofara maloforow la. ji donna moti fan fè maloforo dòw la, nka a ma don o bée la. o de y'a to, mògò hakili tun bè malo hakè min na nyinan, moti mara la, hali o tila ma se ka sòrò. min ye ofisi malosènè yòròw ye,

an y'a mèn kó malo sòròla yen, ba-wo ji kòni tè dèse yen abada.

malo sènèna mali woroduguyan fan fè, i n'a fò sikàsò mara la, nka ji mènna n'a ma don yen fè kòw ni falaw la. ji min donna u la, o ma labòli kè fana. o kèra sababu ye ka sòrò nagasi. o yòrò bée la.

maloforo minw filè segu ni san fan fè, an ma olu kibaruya sòrò fòlò.

kòori ko

kòrisènèsèriwusi ka baara nyèsinnen bè yòrò minw ma, sanji ma na joona o yòròw la nyinan. jidèsèkèra fana samiyè kòndòna na, ani a laban tuma na. o la, kòori sènèkè-nèw dògòyara, min sòròla, o ma san tòw ta bò.

tiga ko

mali tilebiyan fan fè, danni sera ka kè joona yòrò minw na, i n'a fò kita ni bafulabè, tiga sòròla o yòròw la. danni ma kè joona yòrò minw na, i n'a fò kolokani, kulu-kòrò ani bananba, tigaba ma se ka sòrò yen.

ntolatan : san kura daminèna

salon ntolatan san banna. a ma diya mali la. ntolatan bè ten de, fo dò ka se. k'a fò : "n'ma se, o bè n'fari faga, o bè n'jigi misènya", o tè cogo ye ntolatanna bo-

segu, san ani tominyan fan fè, tiga sènèna, nka ja kèra sababu ye, tiga caman ma sòrò o yòròw la.

kòngò kèlè cogo

ayiwa, n'balimaw, gèlèya min donnen filè nin ye mali yòrò caman na, o man kan k'an dusu faga, nka o ka kè sababu ye k'an lakegunya. o la sa, an bée k'an cèsiri kabini sisan, ka kòngò kèlè cogoya bée la.

suman min sòròla, an k'an jan to a la, a kana tinyè. an ka jiginè nyumanw jò, ka fura k'u kòndò, min bè se k'a to nyènamafènw tènà suman tinyè. an kana sòh fana ka suman feere jagokèla juguw ma, minw sago ye gèlèya ka juguya ka t'a fè, walasa u yèrè ka se ka u ka tònò sòrò o la.

an k'an jija fana ka fèn dòw sènè, minw bè se ka kòngò bò mògò la, i n'a fò woso, ku, bananku ani nakò-kòndòfènw. fèn minw bè bagan kisi kòngò ma, i n'a fò bin, tiga nyaga, shò nyaga ani fèn tòw, an k'o mara ka tilema nyèsigi. o la sa, sankunnaji na an ka baganw kènèman sòrò, u na se ka sarilabaara kè ka nyè.

kabini sisan, suman suguya minw bè mò joona, ka den kosèbè, an k'o siw mara, k'o siw furakè konyuman, tinyèni fèn kana se u ma.

lo, o tè cogo ye ntolatan kanubaga nyuman bolo. an ka ntolatannaw y'o de jira an na, nyinan ntolatan san dayèlè la.

ntènèn don, nowanburu kalo tile 19, an ka ntolatannaw sera aliman jamana ntolatan tòn dò la.

an ka ntolatan tòn, n'a bè wele ko "aigles", n'a kòrò ye "bènw", o ye bi 5 don alimanw na, olu ma foyi sòrò bi 3 kò.

an y'an ka mògòw ye ntolatan na cogo min, o y'an nisòndiya kosèbè.

nyinan ntolatan san daminè ko nyèna, w'a be se ka diya fana.

mamadu kantè